

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor. 40 bani,
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului” Sibiu.

Foale politice

Apare în fiecare Duminică.

Editura și tiparul „Tipografia Poporului”
Redactor resp.: Nicolae Bratu.

INSERATE:

se primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).
Un șir petit prima-dată 14 bani, a doua-ora 12 bani, a treia-ora 10 bani.

Situația războiului european.

Suntem în a treia lună dela începerea groaznicului războiu. Cu toate acestea nu putem prevedea sfârșitul. Pe toate câmpurile de luptă, armatele s'au măsurat de mai multe-ori, dar nicăiri nu s'au învins de tot una pe alta, astfel ca să nu mai poată lupta mai departe, ci să fie silită a cere pace.

În Galiția, armata noastră unită cu cea germană, au început ofensiva (atacul) contra Rușilor. Unirea armatelor a avut loc încă în 30 Septembrie u. Luptele se dau mai cu seamă în partea Galiției dintre râurile Vistula și San, până spre Cracovia (Krakau) și Pșemișl (Przemysl). În acest ținut va avea loc, de sigur, o luptă hotărâtoare, despre al cărei rezultat va trebui să auzim peste câteva zile.

Fiind concentrată o mare parte a armatei noastre în ținutul, unde se dă lupta hotărâtoare susamintită, — șireții de Ruși au voit să producă zăpăceală în conducerea armatei noastre. Numai așa este de-a se înțelege năvălirea lor în Transilvania peste Carpați, de unde o parte a trebuit însă să sere tragă în curând, la ceeace se pare că și ei erau de mai înainte pregătiți. Dar au pierdut Rușii câteva mii bune de soldați prin pasurile Carpaților, cari astăzi sunt pline de cadavre rusești.

Luptele cu Sârbii și Muntenegrinii încă n'au dus la sfârșit. Armata noastră însă — după-cum se comunică oficios — înaintază mereu pe teritor sârbesc, pe când în Bosnia badele sârbești n'au mai putut înainta, ci din contră, au fost date înapoi în mai multe părți. Peste tot locul, se țin însă, și unii, și cialași.

Între Germani și Francezi lupta cea mare nu s'a sfârșit, dar mult nu va mai ținea, poate câteva zile. După știrile din zilele din urmă, armata germană s'a retras în mai multe locuri. O luptă mai stăruitoare susțin de prezent Germanii în partea Verdunului (fortăreață în Franța) și la Antwerpen (fortăreață în Belgia).

Între Germani și Ruși au avut loc lupte în guvernamentul Suvalki din Polonia rusească, unde a fost respinsă înaintarea Rușilor. Lupte mai mici s'au dat și în alte părți ale Poloniei rusești.

În țările balcanice încă clocotește neliniștea. În zilele din urmă se vorbea mult, că Turcia va declara războiu Rusiei, ba Turcia a închis și strimtoarea Dardanelelor. Dar până de prezent n'a urmat o astfel de declarație. — De asemenea s'a svonit, că între Turcia și Bulgaria s'a încheiat o alianță, pentru cazul când România ar intra în acțiune, un lucru care nu e destul de lămurit până acum.

Italia și România stau mai departe în neutralitate. Se pare, că aceste două țări sunt bine înțelese asupra politicii lor. — Despre România se susținea, în timpul din urmă, că va eși din neutralitate. Asta, deocamdată nu se întâmplă, după-cum spunem și la alt loc al foii.

Știri și telegrame

sosite Vineri și Sâmbătă în 2 și 3 Oct.

Luptele cu Sârbii.

Budapesta, 2 Octombrie. Biroul de presă al prim-ministrului comunică următoarele: De două zile trupele noastre din Serbia au luat ofensiva contra trupelor sârbești. Pretutindenea ofensiva noastră înaintază facet însă cu succes împotriva inamicului, care este apărat de șanțuri și de poziții tare împrejmuite cu sârmă. Trupele noastre au început să alunge cu energie armatele sârbe și muntenegrine precum și bandele lor irregulare, cari neliniștau unele părți ale Bosniei. Cu această ocazie am impresurat de toate părțile un întreg batalion sârbesc, l'am desarmat și l'am făcut prizonier. Este neadevărată știrea, că a 40-a divizie de honvezi ar fi fost nimicită. Această divizie este în cea mai bună stare, acum e în linia de bătaie, luând parte săptămâna trecută și la glorioasele lupte dela Vișegrad.

Holera în țară.

Budapesta, 2 Octombrie. În legătură cu lățirea holerei în țară, biroul de presă al prim-ministrului publică următoarele: Toate svonurile lățite despre holera sunt exagerate. Cu siguranță aducem la cunoștința generală, că holera s'a ivit numai între acei soldați ai noștri, cari sunt în luptă cu armata rusă atinsă în întregime de holera, care flagel a fost adus de rănți și prizonierii ruși și la noi în țară în diferite regiuni. Din loc competent se asigură însă, că boala aceasta nu are urmări catastrofale. Boala se poate numi uoară și starea sanitară generală a trupelor noastre nu ne poate îngrijora.

În toată țara s'a constatat câte un singur caz de îmbolăvire numai în următoarele regiuni ale țării. În comitatele: Pest, Nograd, Heve, Zemplén, Szabolcs, Békés, Trencsén și Sibiu precum și în orașele: Budapesta, Oradea-mare, Komárom și Neoplanta. În Budapesta până acum s'au ivit numai 15 cazuri de holera, din ceeace se poate

vedea, că boala nu este generală, neluând nicăiri întinderi îngrijorătoare, deoarece s'au luat de cei competenți cele mai întinse măsuri.

Luptele în Carpați.

Budapesta, 3 Octombrie. Biroul de corespondență a primit în seara acestei zile următorul comunicat din loc competent: Singura trupă rusească, care se mai află pe teritoriul țării noastre, e cea care a pătruns pe la Körömező. Contra acesteia nu s'a putut interpune până azi, decât numai trupa noastră însărcinată cu apărarea acelei granițe. Până la sosirea trupelor noastre, cari sunt de drum, a fost silită trupa eela graniță să se retragă la Hosszmező. De aici, dupăce se întrunesc cu unele trupe deja sosite și cu altele ce sunt pe drum, trupele noastre vor porni contra inamicului, spre a sfârși și cu acest episod. În urma retragerii trupelor noastre la Hosszmező, a trebuit să se evacueze (părăsească) Sighetul-Marmăției, iar conducerea comitatului Maramurș

s-a mutat la Huszt, de unde, după reșingerea Rușilor, se va muta iarăși la Sighetul-Marmației. — In celelalte părți ale Carpaților trupele noastre învâncă cu succes

Duminică și Luni.

Budapesta, 4 Octomvrie. Biroul de corespondență a primit din loc comitent următorul comunicat: Trupele rusești aflătoare în Maramureș n'au învâncat pe ziua de azi să înainteze. Întârlă, pe cari le-am trimis în ajutorul trupelor noastre, dintre-cari o parte au fost încă eri pe drum, au sosit azi în număr complet la locul destinațiunei lor. În urmăre astăzi se poate spera cu siguranță, că trupele rusești, cari se mai află în Sighetul Marmației — căci afară de această nu se mai află nici un soldat pe teritoriul ungar — vor fi în foarte scurt scoși din țară. — (Biroul de presă al prim-ministrului).

Luptele cu Sârbii.

Budapesta, 4 Octomvrie. Biroul de presă al prim-ministrului a publicat în această zi, la 6 ore seara, următorul comunicat oficios: Trupele sârbești și munte negrine, cari au pătruns în partea sârbească a Bosniei, au făcut de lipsă, și s-au trimitem trupe pentru aceste teritorii, ce zac la o parte de teritoriul principal hotărîtor. Prima noastră acțiune în această direcție s'a terminat cu succes. După două zile de lupte neîntrerupte s'au învâncat, am bătut complet și am mers spre localitatea Foca două bande munte negrine și anume banda Spuzka de sub conducerea generalului Vukovic și banda Zetska de sub comanda generalului Rajpevici. Aceste se refugiază cu însoțire de panică dincolo de granița sârbească lăzărind înapoi cantități mari de armament și prada lor însemnată în munte de războiu, făcută în Bosnia. Cu prilej am găsit printre soldații răniți căzuți, cari aparțineau patrulor noastre trimise înainte, pe mai mulți, cari pe un aspirant de ofițer, în bestial mutilați (tăiați). În urma acțiunii noastre întreprinsă în partea de nord a acestui câmp de luptă un jupuit batalion de-al nostru a prins un batalion sârb. *Generalul Potioreck.*

Luptele Germanilor cu Francezii, Belgienii și Rușii.

Budapesta, 4 Octomvrie. Biroul de presă al prim-ministrului publică următorul comunicat din cartierul general german cu data de 3 Octomvrie: Pe câmpul de războiu din Franța nu s'au petrecut schimbări mai însemnate. În partea de nord-est a statului în contra orașului Antwerpen au căzut și forturile cari se află la Lierre, Waelhem, Könighvokt și în aceste localități. În pozițiile de războiu aflătoare în aceste localități am bătut 30 tunuri.

În partea de sud a liniei esterne a noastră dușmanii ne permite acum să trecem în contra liniei forturilor interne ale orașului.

În luptele cu Rușii, părți din corpul de rezervă al 3-lea siberian și din corpul de rezervă al 22, — cari corpuri au format stânga a armatei rusești, ce a învâncat

peste Nyemen, — au fost bătute după lupte îndârjite de două zile la Augustow. Am făcut prizonieri și am capturat mai multe tunuri și mitralieze.

Luptele din Maramurăș.

Asupra acestor lupte ziarul „Az Est“ (Seara) din Budapesta, a publicat în numărul dela 6 Octomvrie n. următoarele telegrame, trimise din orașul Hust cu data de 5 Octomvrie:

De bună seamă știri oficiale au anunțat, că desfășurarea trupelor noastre pe teritoriul comitatului Maramurăș — având ca sprijin-teritoriul comitatului Bereg — s'a sfârșit și s'a început alungarea Rușilor. Lupta e în curgere, a se da o iconă lămurită despre această luptă deocamdată este cu neputință. Va liniști însă publicul știrea, că spre nord-vest dela Sighetul-Marmației, la localitatea Toracköz, o armată rusească ieri înainte de ameză a fost respinsă cu mari pierderi. Trupele noastre și aliații noștri, cari au sosit pe câmpul acestor lupte, iau lupta în cele mai favorabile pozițiuni. Un perete de neînvincapără părțile primejduite a comitatelor Bereg și Maramurăș și Rușii s'au retras din Bereg cu pierderi mari în lupta ce a avut loc între localitățile Polena și Aklos.

Cum a fost predat orașul Sighetul Marmației.

Hust, 5 Octomvrie n. Conform unui raport oficial, Sâmbăta trecută, duminică, Rușii au intrat în orașul Sighetul Marmației. În numele consiliului orașenesc, conform instrucțiunilor primite, vice-primarul Dobay Janos s'a prezentat comandantului trupelor ruse. Primarul Szölösy este om prea bătrân și așa el a fost absolvat de această îndatorire. Știrea, că rabinul îmbrăcat în tora (haina bisericăscă la Jidovi) ar fi primit pe Ruși este neadevărată. — Desfășurarea trupelor noastre s'a terminat în cele mai bune condiții și toate forurile oficiale competente au cele mai bune nădejdi.

Au sosit știri, că armatele ruse se retrag din Bucovina spre nord dincolo de Siret, care operație de bună seamă stă în legătură cu ofensiva din Galizia a trupelor noastre aliate. — În jurul orașului Sighetul Marmației nu au fost decât niște hărțuiri neînsemnate.

Luptele din comitatul Bereg.

Munkács, 4 Octomvrie n. În Bereg între localitățile Kocsitelep și Szaszoka lupta a fost în curgere azi înainte de amiază. Pe dealurile cu vii din jurul orașului Munkács se auzia binișor bubuitul tunurilor. Starea în oraș este liniștită, între marginile cum e cu putință. Liniștea locuitorilor s'a arătat prin faptul, că artileria ce fusese la Beregszentmiklos s'a reinapoiat la Munkács după ce își îndeplinise cu glorie chemarea avută.

Ținuta României.

Deocamdată nu se întâmplă nici o schimbare.

În timpul din urmă s'a vorbit mult, că se va conchea un nou consiliu de coroană, în care să se discute asupra ținutei României. Acum se anunță, că consiliul nu se va mai ține deocamdată. Asupra ținutei țării au avut însă

loc consfătuiri între prim-ministrul Brătianu, șeful partidului conservator Al. Marghiloman și șeful partidului conservator-democrat Tache Ionescu. După aceste consfătuiri s'a hotărît să se dea următorul comunicat:

„Primul-ministru a avut un schimb de vederi cu domnii Al. Marghiloman și Tache Ionescu, al căror rezultat a fost, că convocarea unui consiliu de coroană nu este delipsă, fiindcă de prezent nu este loc la o schimbare a politicei de azi a României. Primul-ministru va supune această părere la aprobarea (în-cuviințarea) Majestății Sale Regelui“.

Miezul acestui comunicat este, că România va urmări și în viitor politica de așteptare și apărare armată, până atunci, până când nu se vor întâmpla lucruri, cari s'o silească să ia o altă hotărîre. De altcum România poartă încă consfătuiri diplomatice, ceea ce se poate vedea din următoarele rânduri, ce au apărut, în lezătură cu hotărîrea de mai sus, în foaia din București „La Politique“, care e organ oficios al partidului conservator. Ziarul numit scrie:

„Această formulă (fel de hotărîre) va produce o ușurare, suntem siguri. Această ușurare va face cu putință o cercetare cu sânge rece, a stărilor, din partea oamenilor cu răspundere și autorizați (adică ministrii). Iar dacă guvernul are încă consfătuiri diplomatice, ele vor putea fi făcute la adăpostul strigătelor, cari pornind dintr-un sentiment național foarte viu nu sunt totuși de așa, ca ele se poată singure da îndrumări celor cari au răspunderea pentru ținuta țării!“

Marți și Mercuri.

Luptele contra Rusiei.

Budapesta, 6 Octomvrie. Operațiunile în Polonia rusească și în Galizia înaintează cu succes. Trupele germane și austro-ungare au respins pe dușman la Opatow și Klimontow spre Vistula. În Carpați Rușii au fost bătuti la pasul Uszok.

Luptele Germanilor cu Francezii și Belgienii.

Budapesta, 6 Octomvrie n. Biroul ungar de corespondență primește din Berlin cu data de 5 Octomvrie următorul comunicat din cartierul general german: În fața cetății Antwerpen am redus la tăcere forturile Kessel și Brochem. Am luat orașul Lierre precum și fortul căii ferate Mecheln-Antwerpen. — Pe aripa dreaptă în Franța continuă luptele cu succes.

Temeri de războiu între Turcia și Rusia.

În decursul zilei de 6 Octomvrie au sosit mai multe știri, cari arată, că stările între Turcia și Rusia sunt foarte încordate. În fiecare zi se poate întâmpla izbucnirea războiului între aceste două țări. Asupra acestor stări, biroul telegrafic ungar a făcut cunoscut următoarele telegrame, pe cari le-a primit din diferite orașe. Și anume:

Roma, 5 Octomvrie. Din Constantinopol se comunică ziarului „Corriera d'Italia“ următoarele: Flota rusească din Marea

neagră însoțită de mai multe crucișătoare engleze și franceze se apropie de Dardanele. Scopul acestei demonstrații e să înfrice Turcia și s'o silească pentru o politică externă mai favorabilă față de Tripla Înțelegere.

Sofia, 5 Octomvrie. Din Constantinopol se comunică ziarului „Dnevnik”: În Caucaz au avut loc ciocniri sângeroase între trupe rusești și turcești.

Constantinopol, 5 Octomvrie. Poarta (guvernul turcesc) a confirmat oficial știrea, că emirul din Afganistan a început războiul în contra Rusiei.

Luptele în Polonia rusească și în Galiția.

Budapesta, 7 Octomvrie. Biroul de presă al prim-ministrului a dat următoarele comunicate oficiale:

Înaintarea trupelor germane și austro-ungare în Polonia rusească pare a fi surprins cu totul pe Ruși. Ce-i drept, Rușii au îndreptat din Galiția spre nord trupe puternice, dar când aceste au încercat trecerea Vistulei în direcția Opatov, ele au fost respinse de trupele aliate. Trupele noastre au luat în stăpânire lângă Sandarmirz capul podului rusec.

În Galiția înaintăm conform planului nostru de război. La Tarnobrzeg am respins o întreagă divizie dușmană de infanterie. Generalul Höfer.

Luptele în Maramurăș și comitatul Bistrița-Năsăud.

Budapesta, 7 Octomvrie. Trupele noastre au putut lua ofensiva și la Sighetul-Marmației. E de sperat, că în timp scurt vom putea curăți Ungaria de trupele rusești.

Deasemenea și detașamentele singuratiche mai mici ale coloanelor rusești, cari s'au furizat pe potecile munților în comitatul Bistrița-Năsăud, vor trebui să se retragă repede sau vor fi nimicite. Înaintarea acestora a fost deocamdată oprită de cei câțiva gendarmi din apropiere. Sunt însă în drum trupe de-alte noastre în număr îndestulitor, cari vor respinge pe Ruși până dincolo de graniță.

La toate celelalte trecători ale Carpaților, înaintăm victorioși până dincolo de hotarele țării.

Nyiregyháza, 7 Octomvrie. Conform unei știri oficiale sosită din localitatea Huszt, se dă începând de ieri o luptă mare între trupele noastre și cele rusești. Bravii noștri ostași recupă pas cu pas pozițiile Rușilor. — La situl Uraes a avut deasemenea loc o ciocnire, în care Rușii au fost bătuți.

Luptele dintre Germani, Francezi și Ruși.

Budapesta, 7 Octomvrie. Biroul ungar de corespondență publică următorul comunicat al cartierului general german, cu data de 6 Octomvrie seara:

Încercările neîntrerupte de încunjurare ale Francezilor în contra aripei noastre drepte au întins frontul de luptă până la nord de Arras. Spre vest de Lille și de Lens avantgardele noastre au ajuns în atingere cu cavalerie dușmană.

În contra-atacurile noastre îndrep-

tate spre linia Arras-Albert-Roye în urmărit lupta decisivă (hotărâtoare).

Pe frontul de luptă între Oise și Meas la Verdun, în Alsția-Lorena, precum și în fața cetății Antwerpen (Belgia) situația este neschimbată.

Pe câmpul de luptă din est spre Rusia, înaintarea Rușilor în Prusia ostică în contra guvernamentului Suwalki s'a oprit. La Suwalki inimicul începând de ieri este atacat cu succes.

Țarul pe câmpul de luptă.

Berlin, 7 Octomvrie. Din Copenhaga s'a telegrafiază, că Țarul a plecat pe câmpul de luptă, cu suită numai de câțiva membrii. Plecarea a avut loc în cea mai mare liniște. Țarul nu s'a amestecă în operațiunile și planurile de luptă, ci a mers pe câmpul de război, ca prin prezența sa să îmbărbăteze miliția.

Milano, 7 Octomvrie. După știri primite aici, Țarul a sosit de a în Lublin.

Berlin, 7 Octomvrie. Peste Rotterdam se telegrafiază din Petograd (Petersburg): Când a plecat Țarul pe câmpul de luptă, mulțimea a strigat: „Înainte la Berlin!” „Înainte la Viena!” Un adjutant al Țarului a răsunat: „Nu există putere omenească, care ne-ar putea reține (opri!)”

Știri sosite Joi.

Luptele în Carpați și în Galiția.

Budapesta, 8 Octomvrie. Biroul de presă al prim-ministrului comunică: Pe baza raportelor oficiale, trupele noastre au bătut coloanele ruse, cari navălisera în Sighetul-Marmației urmărindu-le până la localitatea Nagy-Bocskó. Autoritățile administrative din Sighetul-Marmației încă astăzi își vor reîncheia activitatea. La pasul Ușzok s'a început înmormântarea soldaților ruși căzuți în luptele din zilele trecute. — până acum s'au îngropat 8000 de cadavre.

Budapesta, 8 Octomvrie. Ofensiva noastră în hărțuierile neînsemnate, ce au avut loc în diferite locuri, pretutindenea și-a ajuns scopul. Conform raportului dat de un ofițer al marelui stat major, care, din Przemysl (fortăreața Pșemișl) sburând pe un aeroplan, făcuse o îndrăzneță recunoaștere, armata de apărare a cetății pătrunsă de spiritul unei războinice însuflețiri apără cetatea cu mari eforturi și cu multă prevedere.

Cu prilejul mai multor atacuri din cetate, am respins pe dușman îndepărtând astfel linia de luptă a dușmanului și făcând tot deodată mai mulți prizonieri.

Toate atacurile rușilor împotriva forturilor cetății au fost respinse de artileria noastră cu pierderi groaznice.

În Carpați, spre vest dela trecătoarea Vizok, nu mai sunt inamici. La Sighet am bătut pe inamicul ce navălise în comitatul Maramurăș și în noaptea trecută orașul amintit a ajuns din nou în mâinile noastre. — Höfer, subșeful marelui stat major.

Rușii s'au retras până la Nagybockó.

Corespondentul ziarului „Az Est” telegrafiază din Sighetul-Marmației, cu data de 7 Octomvrie, următoarele: Ieri s'au început luptele în

jurul orașului Sighetul-Marmației și a Lovad. Învingerile noastre este că Rușii s'au retras v. 17 kilometri spre nord de Sighet, până la localitatea Nagy-Bocskó. Această armată rusească și-a asigurat flancul stâng cu trupe și pat. mai mici, cu scopul de a nu putea fi atacate prin surprindere de trupele noastre din spre deal. Astfel au ajuns trupe rusești și în comitatul Bistrița-Năsăud precum și în comitatul învecinat, unde însă îndată s'au trimis trupe de noastre, astfel că orice înaintare a Rușilor devenit cu neputință. Nu este deci un motiv de îngrijorare și nu are nici o însemnătate și nici o seriozitate refugiarea populației. Sighetul rămăs nepericlitat.

A treia prolongire a moratorului.

După cum am mai scris la timpul său, în 1 August s'a dat un moratoriu (amânare a plății) pe timp de 14 zile. La 15 August s'a prolongit moratoriu la două ori, până la 30 Septemvrie. Acum se prolongește pentru a treia oară, până la 30 Noemvrie, dar cu unele schimbări față de trecut, în urma cărora o seamă de plăți trebuie făcute, fie în parte sau în întregime. Pentru mai buna orientare a publicului, în cele următoare dăm, după „Revista Economică”, traducerea a su-numitei ordinațiuni ministeriale, care cuprind următoarele dispoziții:

I. Datoriile în bani, cari cad sub moratoriu (se pot lăsa neplătite).

§ 1. Moratoriu dat cu ordinațiunea Nr. 6045/914 dela 12 August 1914 pentru îndeplinirea obligamentelor de drept privat se prolongește până la 30 Noemvrie a. c., pentru toate acele datorii în bani, pe cari ordinațiunea prezentă nu le scoate de sub moratoriu.

Pentru plata datoriilor în bani, scadențe (de plată) după ziua de 30 Septemvrie 1914 până la 30 Noemvrie 1914, întemeiate pe cambii, asigațiuni comerciale, warrant-uri, cecuri sau alte titluri de drept privat, date și răsucite înainte de 1 August 1914, se încuviințează un moratoriu de două luni, socotite dela scadență (ziua în care ar fi trebuit să se facă plata).

Pentru datoriile în bani, după oare, conform legii sau a unor stipulații speciale, sunt a se plăti interese, se pot socoti interesele și pe timpul moratorului; după obligamente fără interese, se pot socoti interesele legale.

§ 2. Prezentarea spre plată și protestul ridicat din lipsă de plată, în cursul moratorului, privitor la cambii, asigațiuni comerciale, warrant-uri și cec-uri, cari cad sub dispozițiile §-ului 1 (adică sub moratoriu) sunt nule (n'au valoare).

La cambii à vista (la vedere) sau cari suat scadențe la un timp anumit după vedere, prezentarea făcută cu scop de a fixa scadența este validă.

Persoana chemată a ridică protestul nu poate refuza ridicarea protestului sub cuvânt, că acesta în sensul ordinațiunii prezente nu este valid.

Posezorul cambial este îndreptățit a umplea cambii bianco primită înainte de 1 August 1914 numai în așa mod, ca aceea să cadă sub moratoriu. O umplere contrară acestei dispoziții se consideră ca contrară stipulației.

Fără de cambille, emise înainte de 1 August 1914, în cursul moratorului, nu se poate exercita dreptul de regres pentru asigurare, prevăzut în §§ 25—29 al art. de lege XXVI 1876.

Cambille, asigațiunile comerciale și warrant-urile, cari nu cad sub moratoriu și sunt scadențe înainte de 1 Decemvrie 1914, trebuie prezentate spre plată și protestate în caz de ne-

plată, cel mai târziu la termenul, la care ar fi trebuit îndeplinite actele acestea, dacă cambiile, așignajile comerciale sau warrant-urile din chestiune, ar cădea, în sensul ordinațiunii prezente, sub moratoriu.

§ 3. Moratoriul acordat prin § 1 se extinde și asupra taxelor anuale ale brevetelor de invențiuni.

II. Datoriile în bani, ce nu cad sub moratoriu (trebuesc plătite).

§ 4. Nu cad sub moratoriul acordat în § 1

1. Interesele împrumuturilor de stat și a celor garantate de stat; ratele de amortizare a acestor împrumuturi și rentele.

2. Cupoanele de interes și titlurile scrierilor fonciare și a altor obligațiuni pușlăre sau admise drept cauțiuni.

3. Interesele și ratele de amortizație a împrumuturilor ipotecare încuviințate în scrieri fonciare și a altor împrumuturi pe baza cărora se pot emite obligațiunile amintite în punctul 2.

4. Taxele ce sunt a se plăti pentru folosirea instalațiilor publice (taxe pentru apeduct, lumină electrică etc.).

5. Obligațiile, pe cari le are debitorul, mijlocit sau nemijlocit, față de societatea „Crucea Roșie” sau un fond, menit pentru ajutorarea familiilor celor mobilizați, sau pentru alte ajutoare de dat din prilejul războiului.

6. Pretensiunile de susținere (alimentare) și rentele viagere.

7. Obligațiile următoare întemeiate pe contracte de asigurare:

a) la asigurări pentru serviciu militar sau la asigurări pentru caz de moarte în războiu, plata integrală a sumei de asigurare;

b) la alte asigurări asupra vieții, ce nu cad sub dispozițiile punctului 6, plata sumei de asigurare până la cor. 500;

c) Obligațiunile asigurătorului de a răscumpăra polița de asigurare sau a da împrumut pe ea — până la suma de cor. 200;

d) la asigurări de foc și de grindină, precum și la asigurări de vite, plata integrală a sumei de asigurare; la toți ceilalți ramuri de asigurare în contra pagubelor plata sumei de desdănuire până la cor. 400;

e) la asigurările asupra vieții de sub punct a), precum și la asigurările contra daunelor de foc și de grindină, și la asigurările de vite premiale de asigurare trebuie plătite în întregime; la toate celelalte soiuri de asigurare și la asigurările în contra accidentelor plata premiilor de asigurare este obligatorie în proporție cu suma maximală a desdănuirii, ce are a plăti asigurătorul în conformitate cu punctul d) resp. b). Cambiile date pentru acoperirea așignajilor de premii de asigurare și debitele de cont-curent, provenite din premii de asigurare — asemenea nu cad sub dispozițiile moratoriului;

f) obligațiile reasiguratorului derivate din asigurări, în proporția sumelor, pe care asigurătorul are să le plătească în sensul punctelor a) — d); mai departe în suma integrală premiile de reasigurare dela asigurările asupra vieții, în contra focului și a grindinei, precum și dela asigurările de vite, de sub punct a). La celelalte soiuri de asigurare premiile de reasigurare trebuie plătite în proporția în care este obligat a plăti premiile asiguratul.

8. Chiriile, cu excepția cazului, când cel obligat este chemat sub drapel, sau cade sub aceeași considerație, ca persoanele, cari îndeplinesc serviciu militar — întrucât nu beneficiază de retribuțiile sale regulate, sau cel puțin de banii de cvartir sau de un ajutor public în scop de a plăti chiria. În ultimul caz chiria trebuie plătită numai până la suma banilor de cvartir sau a ajutorului primit.

9. Arândzile trebuiesc plătite.

10. Față de debitorul ipotecar ratele de amortizare din capital a împrumuturilor asigurate prin intabulare, pe imobiliile date în arândă sau în chirie și cari nu cad sub punct 3, excepționând cazul, când cel obligat documentează că arândă sau chiria efectiv încursă, după detragerea datoriilor publice, se împovărează imobilul, a intereselor și a ratelor de capital, plătibile, conform punctului 3, în fine a celorlalte d. bănzi, plătibile în sensul punctului 5 nu acoper celelalte datorii cu amortizare amintite în punctul prezent. Întrucât suma calculată în modul acesta acoperă numai în parte datoriile cu amortizare amintite mai pe urmă, plata este a se face numai până la concurența acestei sume parțiale; iar pentru orlinea obligamentelor de plată este normativă ordinea în care pretensiunile sunt intabulate la cartea fondură.

11. Datoriile întemeiate pe contracte de serviciu, incl. pretensiunile muncitorilor agricoli și industriali și cele ale impiegaților comerciali.

12. Pretensiunile de spese și taxe, cuvenite pentru lucrări și prestațiuni personale sau îndeplinite din încredințare, incl. taxele medicilor, advocaților, inginerilor; literare și artistice, de sensare (samsarie), de mijocitori și de agenți, îndeplinite înainte de August 1914 — până la 25% ale sumei scadente.

13. Datoriile în ființă sub titlul de preț de cumpărare a unor obiecte furnisate înainte de 1 August 1914 sau ca contravaloare a unor lucrări industriale postate înainte de ziua aceasta, — lunar — până la câte 10% a datoriei, care procent trebuie calculat totdeauna dela suma originală a datoriei scadente. Dacă același debitor are față de același creditor mai multe datorii derivate, cele 10% sunt a se calcula dela fiecare datorie separat; rata primă trebuie plătită, în toate cazurile amintite în acest §, în ziua scadenței, iar dacă aceasta a fost înainte de 15 Octombrie 1914 — la 15 Octombrie 1914.

14. Obligațiile întreprinzătorului față de subintreprinsățul său, în proporția în care întreprinzătorul a primit la mână contravaloarea lucrărilor îndeplinite — rămânând în vigoare și ratele plătibile conform punctului 13.

15. Liberarea veniturilor incl. comisiunea de vânzare, încasate fie în cursul moratoriului, fie înainte de moratoriu, pe lângă susținerea drepturilor administratorului; mai departe obligațiile agenților societăților de asigurare față de societățile lor, înțelegând aici și obligațiile lor de cont-curent.

16. Sumele de despăgubire, stipulate în contracte încheiate înainte de 1 August 1914, pentru caz de reziliere, de neîmplinire sau de împlinire parțială a contractului.

17. Datoriile în bani provenite din fapte criminale.

Sub împrumut cu amortizare se înțelege în sensul acestei ordinațiuni, un împrumut care este a se plăti în cel puțin 15 ani, după un plan de amortizare dinainte fixat.

§ 5. Interesele neamintite în punctele 1—3 ale §-ului 4, întrucât au decăzut ori decăd după 31 Iulie 1914, sau în lipsă de o scadență hotărâtă, nu decurg dela un termen mai depărtat decât 1 August 1914, asemenea sunt scoase de sub moratoriul acordat prin § 1.

Pentru validitatea pretensiunilor de interes de la cambii trebuie aplicate în mod corăspunzător normele în vigoare pentru validitatea sumelor cambiale; dispoziția cuprinsă în alineea ultimă a §-ului 2 are valoare și aci.

Interesele scadente la o zi hotărâtă trebuie plătite la scadență, și dacă scadența aceasta cade înainte de 15 Octombrie 1914 — la 15 Octombrie 1914.

În lipsa unei scadențe hotărâte interesele trebuie plătite — fără alterarea ev. stipulațiunii contractare — din două în două luni decursiv. Dacă interesele decurg dela o dată mai veche decât 1 August 1914, cele două luni trebuie socotite dela ziua de 1 August 1914. Dacă conform acestor norme interesele ar fi plătibile înainte de 15 Octombrie 1914, atunci plata trebuie făcută în ziua de 15 Octombrie 1914.

§ 6. Asupra banilor plasați înainte de 1 August 1914, pe lângă libele de depunere sau în cont-curent la institute de bani, sau alte firme, cari se ocupă cu primirea de depozite spre fructificare, înțel gându-se aci și interesele decăzute înainte de 1 August 1914 — deponentul poate dispune în cursul moratoriului, acordat prin ordinațiunea prezentă — fără alterarea termenelor de abdicere stipulate — numai pe lângă restricțiunile următoare:

Dacă la 1 August 1914 depunerea, plasată pe lângă libel de depunere sau în cont-curent, n'a fost mai mare de K 2000 — deponentul poate pretinde să i se replătească pe tot timpul dela 1 August 1914 încoace, în total numai K 200; dacă însă a fost mai mare de K 2000 poate pretinde să i se replătească lunar K 200; iar în cazul din urmă suma maximală ce se poate pretinde, sub toată durata moratoriului, este 10% a bonului în ființă la 1 August 1914.

Proprietarul unui cont-curent poate pretinde replătirea integrală a bonului său, fără privire la sumă, dacă dovedește în mod vrednic de credință, că banii ce-i reclamază îi trebuie necesitați pentru a plăti salariile și simbrile impiegaților săi, chiria localului său de afaceri sau a altor localități a întreprinderii sale; pentru plata datoriilor amintite în § 4, punct 3, și pentru plata premiilor de asigurare plătibile în sensul punctului 7 al §-ului 4; pentru datorii plătibile, conform punctului 12 și 13 al §-ului 4 sau pentru achitarea intereselor plătibile conform §-ului 5 sau în fine pentru a cumpăra produse (material) sau mărfuri pentru gospodăria sa agricolă sau întreprinderea sa industrială ori comercială — și asignează în acest scop sumele necesare celor îndreptățiți la aceasta.

Din depunerile plasate pe lângă libele sau în cont-curent, amintite în alineea 1, deponentul poate asigura pentru achitarea dărilor sau a altor sarcini publice a sale sau în contul împrumuturilor statului ori și ce sume la oasierile statului îndreptățiți la încasarea acestora.

Institutele de bani și alte firme, cari se ocupă cu primirea de depuneri spre fructificare precum și societățile de asigurare pot dispune asupra capitalurilor plasate în cont-curent — fără privire la sumă — dacă dovedesc în mod demn de credință, că de banii reclamați au nevoie, pentru achitarea obligamentelor lor, conform punctelor 2, 6 și 7 al §-ului 4 și a §-ului prezent sau 8.

Deponentul se poate folosi de dreptul său fixat în alineatele 3, 4 și 5 ale §-ului prezent numai, dacă anunță suma de care are nevoie, în scris, cel puțin cu 8 zile înainte — întrucât nu este stipulat un termen de anunț mai lung.

La însoțiri de credit, suma, ce o poate pretinde deponentul în temeiul acestui § la nici un caz nu poate trece peste jumătatea sumei depuse.

Sumele plătite în ziua de 1 August 1914 sau mai târziu din depunerile în ființă la 1 August 1914, se pot calcula în sumele pretinse în temeiul alineatului 2.

§ 7. Institutul de bani sau firma, care se ocupă cu primirea de depuneri spre fructificare nu poate refuza — cu provocare la moratoriu acordat prin ordinațiunea prezentă — executarea

unui ordin al deponentului, de a trece o anumită sumă din bonul său într'un alt cont-curent dela același institut sau aceeași firmă sau într'un libel de depozit, provăzut cu clauzula referitoare la transcriere.

Persoanele, în favorul cărora s'au făcut astfel de transcrieri, încă pot dispune de bonurile lor, între limitele stipulate între ele și deponent și comunicate institutului sau firmei — numai în măsura în care ar fi putut dispune de acei bani însuși deponentul, dacă transcrierea n'ar fi avut loc; în cazul acesta depunerea rămânând deponentului rămâne — până la conurența sumei transcrise — neatacabilă. Deponentul asemenea poate pretinde replătiți din sumele transcrise în cont-curentul său propriu sau în depunerea sa, numai, în măsura, în care a fi putut face aceasta dacă transcrierea n'ar fi avut loc.

Deponentul poate cere, ca o depunere a sa, plasată pe lângă libel de depunere și a căreia sumă nu este mai mică de K 10,000, să se transcrie în cont-curentul său deja existent, sau ce se va deschide, la același institut sau aceeași firmă, și poate dispune asupra acestui bon al său, ca și cum ar fi fost plasat dela început în cont-curent.

§ 8 Depunerile fondurilor publice, plasate în cont-curent sau pe lângă libele de depuneri, trebuie replătite amăsurat trebuinții, a căreia subverzare o stabilesc autoritățile de control ale statului — fără nici o restricție, în sumă integrală. Trebuie însă observate termenii de anunț stipulate, resp. să se anunțe ridicarea în scris cel puțin cu 8 zile înainte. Mărimea trebuinții o stabilește privitor în fondurile orașelor cu magistral, a comunelor mari și mici, la sume, ce trec peste K 5000 ministrul de interne, la sume sub K 5000 vice-comitele.

Dispoziția aceasta are valoare și față de depunerile caselor de asigurare muncitorești și a caselor de ajutorare a societăților miniere.

Pentru acoperirea trebuințelor lor curente, orașele și comunele, precum și casele orfanale, pot dispuce — pe lângă observarea termenilor de anunț stipulate, dar pe lângă un anunț prealabil de cel puțin 8 zile — de capitalurile lor plasate în cont-curent sau pe lângă libele de depuneri — fără privire la limitele fixate în §§-ii 6 și 7. Mărimea trebuințelor curente o stabilește în capitală pentru sume, ce trec peste K 20 000 ministrul de interne; pentru sume ce nu trec peste K 20,000 consiliul comunal; în orașele cu drept municipal și cu magistral ministrul de interne; în comune mari și mici, privitor la sume, ce nu trec peste K 5000 vice-comitele comitatene. Privitor la casele orfanale stabilirea trebuințelor curente cade în competența Scaunelor orfanale.

Capitalurile administrate la casa orfanală și ajunse la scadență prin încetarea tutoratului sau a curatratului, trebuie replătite numai excepțional, și numai în măsură stabilită din caz în caz de ministrul de interne.

D'ntre §§-ii 9—32 ai ordinațiunii sunt de elevat § 17, conform căruia neimplinirea obligamentului de scadență nu are nici un fel de consecvență de drept pentru debitorul, care a auzat de moratoriu. Mai departe § 18, în sensul căruia, în caz de neindeplinire a obligamentelor, scoase de sub moratoriu, creditorul până la alte dispoziții ale ministerului, nu poate validitate consecvențele de drept provăzute pentru caz de neimplinire, excepționând validitatea intereselor și a ratelor de capital decăzute, precum și a accesorilor lor, incl. penaul, care dispoziție are putere retroactivă și față de datoriile, ce au fost de plată dela 1 August 1914 încetate. În fine § 20, conform căruia, asiguratul nu poate denegă,

după expirarea moratorului și cu provocare la acesta, plata premiilor de asigurare, cu motivarea, că neplătindu-se premia, asigurarea s'a sistat, excepționând cazul, când asiguratul comunică asiguratorului în scris, în timp de 15 zile după expirarea termenului de plată a premiei sau a respirului legal sau a celui acordat de asigurator — că dorește să sisteze asigurarea sau predă la postă în timpul acesta o scrisoare recomandată de acest sens, adresată asiguratorului

Orlinațiunea Nr. 7205/914 M. E., privitoare la al treilea moratoriu, a intrat în vigoare la 1 Octomvrie 1914.

Băncile și războiul

De

Un director de bancă.

În timpurile aceste grele suntem datori a face băgători de seamă pe țărani noștri, ca, pe lângă supărarea și durerea ce o suferim cu toții pe urma războiului, ei să nu lase să ne înăbușe altă pacoste și mai mare, să nu dea prilej ca să vină asupra noastră un rău și mai mare, de care astăzi ne putem feri, dar care, mai târziu, nu se va putea delătură.

Înțelegem răul, ce se poate întâmpla, dacă nu vom îngriji de băncile noastre, ca de ochii din cap.

Moratorul, adică ordonanța guvernului, referitoare la regularea și plățirea datoriilor, privește cu deosebire pe neguțători și afacerile de negoț. Este dovedit, că în timp de războiu negoțul suferă foarte mult.

O parte din țărani noștri, însă, dau cu totul altă talmăcire moratorului.

Ei zic, că acum n'au să reguleze nici o datorie. Unii trăesc chiar în credința deșartă că, când poimâne, nu vor fi obligați să plătească, necum camete, dar nici capul banilor, și că acuș va veni lumea lui Pap Ianoș!

Ceice gândesc astfel, sunt în mare răfăcire și nu-și dau seamă de urmările păgubitoare, ce pot veni asupra capetelor noastre.

Pentru că, orice s'ar întâmplă, datoriile nimărui nu le plătește popa, și, dacă moare cutare, datoriile rămân în grumazii copiilor și a moștenitorilor.

De aceea țărani noștri să-și facă cruce dela gândul, că din pricina războiului, vor scăpa de datorii, și acum, în toamnă, când mai fac puține parale pe bucate, pe lemne și altele, să-și reguleze negreșit datoriile. Banul este rotund, dacă îl ai în mână, se rostogolește și nu-l mai vezi, iar mai târziu, — moratorul nu ține cât lumea, — când vei fi silit să regulezi, nu vei avea cu ce.

Un astfel de plătitor rău se îngroapă nu numai pe sine, dar, cu nesocotința lui, nimicește și Banca, care l-a ajutat și l-a ocrotit în nevoie.

Cum așa?

Iată cum:

Băncile noastre și ele lucră cu bani străini, și ele iau bani dela bănci străine pe polițele din portofoliul lor (pe vechselele primite dela oamenii noștri). Datoriile acestea sunt cam 50 milioane.

Băncile noastre încă s'ar putea folosi de dreptul moratorului, ar putea amâna regularea polițelor, până după morator, atunci însă vor trebui să reguleze deodată întreagă suma de sus. Dar de unde? dacă debitorii (datorașii) lor nu-și regulează și ei datoriile lor?

Cel mai firesc și cel mai folositor lucru este deci, ca clienții băncilor noastre să-și reguleze datoriile, fără nici o privire la morator și la războiu, pentru că, dacă băncile noastre nu-și vor putea regula și ele datoriile, ușor, ba chiar sigur, vor putea veni în starea, ca să fie date în judecată. Odată date băncile în judecată, vor fi silit și ele, să-și împrocueze clienții. Urmarea, și-o poate închipui ori-cine.

Din norocire pentru bănci, noua hotărâre pentru prolongirea moratorului, ordonează, că cametele restante înainte de 1 August „trebuie să se plătească necondiționat“, prin urmare acestea și pot fi împrocuate.

Cine are urechi de auzit, să auză, — cine are ochi de văzut, să vază.

Ne țin naivi

sau vreau să ne batjocorească în față?

Foaia guvernului, „Pester Lloyd“ dela 4 Octomvrie n. c., publică un articol, pe care l-ar fi primit dela un Român (asta o crede poate perciunatul dela acel ziar, dar noi nu! *Redacția*). Articolul e scris în legătură cu ținuta României față de Monarhie. „Românul“ nostru (desigur cu perciuni! *Red.*), începe a' înșiră, că ceva schimbare în legea școlară, apoi puțină îmbunătățire a legii electorale — și poporul românesc va fi mulțumit cu soarta sa după războiu.

Ah! da! „Românul“ nostru mai amintește încă ceva: Ar mai fi în curgere și câteva procese, pe cari guvernul se va îndură a le iertă!

Articolul acesta atâta ne-a indignat, încât nici nu aflăm de vrednic a ne ocupa mai deaproape ru vl. L'am relevat numai ca un semn al vremii, cu observarea, că sub astfel de împrejurări redactorul nostru responsabil nu așteaptă nici o iertare a procesului din anul trecut. Doar iertarea a 2 până în 3 procese politice nu pot forma titlul de „drepturi“ pe seama unui popor?! — Pentru Dumnezeu, oare de ce nu ne cruță presa guvernamentală cu astfel de provocări, chiar în aceste timpuri?!

Holera în Sibiu.

În sfârșit acest oaspe fioros a pătruns și în orașul nostru. Din un transport de soldați bolnavi, sosiți din Ungaria de nord, au murit în 3 Octomvrie n. 4, în 4 și 5 Octomvrie numai câte unu. Atât constatările microscopice cât și cele bacteriologice, cari ne-au fost comunicate din Cluj telegrafice, au constatat holera asiatică. Ceialalți 8 soldați, cari au fost la început așezați într'o odaie cu cei morți, în 3 luna curentă au fost transportați în spitalul orașenesc. Dintre acestia nu s'a bolnăvit nici unul. Restul transportului, din spitalul de rezervă dela școala de cadeți, a fost de asemenea izolat. Comanda militară a luat măsuri întinse, atât cu privire la izolarea soldaților bolnavi sub simptome bănuitoare, precum și referitor la ținerea curățeniei în cazarmă. Iar urmărirea strictă a celor rinduite, va fi supravegheată de comanda militară a pieței și de un medic militar.

La cererea magistratului, s'a făcut cercare la guvern, — din partea vice-comitetului comitatului Sibiu, — ca toți bolnavi, cari vin de pe câmpul de luptă, să fie supuși unei carantine de 5 zile în apropierea câmpului de luptă, ca prin astfel de transporturi să nu se lățească holera în toată țara. Trecerea morbului dela soldați aduși aici la altă persoană din împrejurime nu s'a putut constata. Și de oarece durata incubării holerei e de vreme scurtă, putem spera, că aici nu s'a întâmplat nici o infectare (bolnăvire).

Cu toate acestea, publicul e rugat din nou și de urgență, a țineă cea mai mare curățenie și orice caz al vreunei îmbolnăviri bănuitoare să se înștiințeze îndată. Hotelele, cărcimele, restaurantele și cafelele sunt îndatorate a desinfecța closetele zilnic și a le țineă în cea mai bună curățenie. In contra neglijenților se va purcede cu toată strictețea și în caz de lipsă va fi ordonată închiderea localelor. Desinfecțarea se poate face cel mai ușor cu apă de var. Aceasta se pregătește așa, că punem într'un vas un chilogram var stâns și peste el un litru de apă, iar după ce varul s'a topit mai turnăm trei litre de apă. Cu acest fel de apă de var e a se stropi toate locurile necurate din curte, closete etc. Ținerea curățeniei în localele publice va fi supravegheată de un medic orașenesc și de organele polițienesci.

În părțile de nord ale Ungariei și prin Austria s'au constatat cu mult mai multe cazuri de holera, decât în părțile noastre.

Știrile Săptămânii.

Sibiu, 9 Octomvrie n.

Ce zic alții despre foile din România? Cetim în „Gazeta Transilvaniei“ dela 8 Octomvrie următoarele: Mai multe persoane ne comunică că nu primesc zărele din Țară, deși le-au abonat și au plătit abonamentul pe mai mult timp înainte. — Răspundem: Zărele din Țară nu se primește începând dela ordonarea mobilizării generale. Nici noi nu le primim. — Singurul ziar, care se imprimă încă e „Ziua“, organul legățiunii austro-ungare din București. Acesta se împarte și răniților noștri din spitale.

Acum suntem cova mai lamuriți: Vine și din România foia înființată la București, tot de Monarhie, acum câteva săptămâni. Și-apoi, vă mai plângeți, frați soldați răniți, că nu aveți foi. Doar vă vine foia „românească“, numită „Ziua“, chiar dela București!...

Spre orientare. În săptămâna aceasta n'am scos nici o ediție specială și nici nu știm, dacă vom mai scoate. Cauza este, că cenzura în Sibiu merge tare greu. Acolo sunt domni mari, cărora nu le place să-i tot conturbi, măcar că noi n'am scos mai mult de 2—3 ediții pe săptămână, ba au fost și săptămâni când n'am scos de loc, pe când celelalte zăre străine din loc scot zilnic. Dar ce era să facem, dacă lumea românească vine și ne cere să scoatem și noi telegramele, pe cari le-au scos Sașii și Maghiarii? Am chibzuit deci: cum să mulțumim publicul nostru? Ei, o să adunăm telegramele de pe 2—3 zile și le publicăm pe toate la odată.

Bine înțeles, neavând noi în Sibiu un ziar zilnic, am întocmit de așa, că scoțeam telegramele tot cam în cisurile de după amiază spre seară, cam deodată cu cele două zăre săsești din loc. Dar până când se traduc și culeg telegramele — mai cu seamă acum, când parte din personal e mobilizat — timpul trece, și astfel s'a întâmplat, că au trecut 5 ore și n'am fost trimis corectura la cenzură. La început domnii procurori, sunt doi, erau foarte prezențioși, cetiau și după cinci ore, într'o zi unul, în celalaltă altul. La comanda de corp încă!

Dar în timpul din urmă s'au schimbat lucrurile. Nu știm momentan pe baza cărui paragraf — dar credem, că desigur vr'un paragraf pentru timpuri de pace, — domnii procurori și-au schimbat orele de oficiu dela 8 dimineața până la 2 ore după amiază. Marția trecută la 3 ore ni s'a respins cenzurarea unei ediții speciale, pe care, natural, că nu am putut-o scoate, spre a nu ne espune unei pedepse numai ca aceea.

Din cauza aceasta, până una-alta sistăm scoaterea edițiilor, pe cari nu le-am tipărit doară cu considerare la partea materială, ci având în vedere o datorință morală față de publicul nostru românesc. Ne vom adresa însă mai sus, cerând lămuriri: Astăzi, când atâția cetățeni își varsă sângele pentru apărarea patriei, iar cei rămași acasă îndură atâtea mizerii etc. etc., nu e oare cu cale ca și unele autorități — în cazul de față procuratura — să jertfească ceva pentru binele obștesc, stând de bună voie în birou ceva mai mult ca de obicei? Că zău, nu sunt prea multe orele dela 8—2 după amiază. Și-apoi fiind în Sibiu doi procurori, s'ar putea și schimba: unul înainte, celalalt după amiază.

Noi, cestia de jos, de ce lucrăm zi și noapte? Ca să putem face față atâtor dorințe! Spre pildă, de prezent ne vin cereri pentru foi gratuite pe seama răniților din întreagă monarhia. Și nici un popor nu se află poate în situația noastră: avem vr'o 7—8 foi, la cari apelează acum atâtea zeci de mii de răniți. Doar pe câmpul de luptă avem mai multe sute de mii Români. Iar noi n'avem subvenții, și nici nu ne trebuie; afară de aceea, spre exemplu „Foaia Poporului“, se dă pe un preț aproape de nimic. Lucrăm însă zi și noapte, ca să facem față la toate. Când colo te brushează și-ți mai îngreunează poziția chiar aceea, pentru care în locul prim se luptă frații noștri.

Sfințirea noului seminar din Sibiu s'a făcut Dumineca trecută, în 4 Octomvrie n. Deși astfel de serbări sunt foarte rari, totuși sfințirea noului cămin de cultură românească s'a făcut în cere restrinsă. Asta cu considerare la timpurile grele, prin cari trecem de prezent. O frumoasă și pătrunzătoare vorbire a ținut, din această parte, Excelența Sa Mitropolitul Meșianu. — Doamne Dumnezeule, ce un spirit tot așa de măreț să doborâșcă și în interiorul Seminarului, după cum se prezintă acest edificiu în exterior, deși a fost numai renovat, iar nu zidit din nou! — Dar să sperăm, că vom ajunge și acele vremuri!

„Foaia Poporului“ de acum, s'a expedit numai Sâmbătă, din cauza următoare: O ilustrație comandată telegrafice din Budapesta încă Luni, nu ne-a sosit nici Joi, de cum Miercuri, ca de obicei. Am așteptat până Vineri, când încă n'a sosit, fiindcă posta nu mai umblă așa regulat, ca mai înainte. Vineri, până când am pus altă culegere în loc, s'a făcut 2 ore după amiază. După acest timp n'am mai putut trimite foaia spre cenzurare, până Sâmbătă la 8 ore dimineața. — Rugăm deci pe cetitori, să ne ierte întârzierea, pentru care noi nu suntem de vină, ci împrejurările grele prin cari trecem, dar de cari încă o să ne scăpăm odată.

Lista soldaților români căzuți pe câmpul de războiu și răniți. Această broșură este întocmită pe baza rapoartelor ministrului de războiu, și cuprinde numele

...suror soldaților români căzuți pe câmpul de luptă ori răniți. Broșura cuprinde rapoartele ministrului de războiu dela numerii 1—18, adică toate rapoartele cari au apărut până în ziua de 1 Octomvrie n. Prețul 1 cor. Numerii viitori se vor scoate imediat după apariția raportului de pierderi a ministrului de războiu și va costa fiecare număr 10 bani. Toți aceia, cari doresc să se aboneze la lista pierderilor, să trimită costul abonamentului 2 cor., pentru care sumă vor primi numerii 1—18, încă 10 numeri, cari vor apărea după alta. Abonamentele și comandașele să se adreseze la Redacția și Administrația „Foaia Poporului Român”, Budapest, VII., Ilk... 35.

Știri locale.

— In cele următoare publicăm unele știri trimise dela magistratul orașenesc, dela poșta sau dela comanda de corp din loc.

— In urma ordinațiunei dela comanda de corp din loc se face cunoscut, că persoanele civile pot să cerceteze pe soldații răniți sau bolnavi în spitalele militare și să rezervă numai dacă au certificate dela directoarea spitalelor respective. Certificatele se pot da așa cum vreau direcțiile spitalelor: pentru a merge oricând sau numai o singură dată. Prisonierii bolnavi răniți pot să fie vizitați numai cu certificate deosebite, cari se dau pe un timp scurt. Astfel de certificate se primesc dela comandașele militare.

— Pentru soldații de pe câmpul de luptă, sunt de lipsa urgent manși de încălzire. De aceea, magistratul orașenesc se adresează cu rugarea către întreaga populație — care și până acum a adus atâtea ajutoare — ca să daruiască orice fel de piei, țesături, lenjerie, etc. Că ce soi de piei sunt, puțin are deosebit: lucrul de capetenie este, ca să se facă mult și grabnic, spre a putea ajuta pe cei care le sunt de lipsă. Binevoitorii să contribuie să se prețuiască de grabă la „Crucea Roșie” în Sibiu, strada Centrală Nr. 10, între orele 9—11 înainte de amiază.

— Asentarea glotașilor din cercul Sibiu-Orășeni se va ține în 11 și 12 Octomvrie a. c., în sala cea mare de ședințe a

casei comitatului din Sibiu, strada Șaguna Nr. 10. Asentarea se începe totdeauna la 8 ore înainte de amiază. Cei de obligați la gloate se vor prezenta după clasa de etate, în mod alfabetic, și anume: în 11 Octomvrie a. c., la 7 și jumătate ore înainte de amiază, cei născuți în anul 1894, al căror nume se începe cu A până inclusive L; în 12 Octomvrie, la 7 și jumătate ore înainte de amiază, cei născuți în 1894, al căror nume se începe cu litera M până la Z; apoi la 9 ore înainte de amiază, cei născuți în 1893 și la 10 ore înainte de amiază, cei născuți în anul 1892.

— Din partea comandei de corp se aduce la cunoștință, că pentru scutirea de frig a soldaților de pe câmpul de luptă, sunt delipsă o mulțime de așa numite *pieptare*, de cari poartă țărani noștri la sate. Dar fiindcă comercianții și producătorii nu pot singuri să livreze atât cât să cere, sunt provocați toți acei proprietari, cari au astfel de haine *nefolosite*, să le pună la dispoziția conducerii armatei. Se va plăti, după calitate, pro bucată până la 12 cor. Valoarea singuraticelor bucăți este a se induce, din partea primarului comunei, într'un conspect ce se va adăuga transportului. Taxarea va trebui să se facă însă cu rigoare, conform adevăratei valori. Procedura e următoarea: Primarul va aduna grabnic toate pieptarele disponibile în comună și le va trimite pe spesele conducerii armatei la cel mai apropiat loc, unde se află magazin militar de haine (Militär-bettennagazin), în Sibiu, Cluj, Brașov sau Alba-Iulia. Confirmările despre primirea pieptarelor la miliție, trebuie să cuprindă numărul și valoarea lor. Plătirea se va face, — după trimiterea unui duplicat al confirmării de primire la Monturdepot Nr. 2 în Budapesta, — prin cassa postală (cum s'au plătit și vitele etc.) și după comune. Din acești bani, adresați omului prin comună, nu se va putea face nici un fel de detragere, ci trebuie să i-se plătească suma întreagă (nu se va putea detrage nici dare sau altceva). Adunarea acestor pieptare ar fi de dorit ca să se sfârșească până în 20 Octomvrie n., din care cauză sunt rugate toate organele comunale ca să urgenteze această acțiune.

— Dl vicecomite aduce la cunoștință, că Ministeriul de războiu a ordonat tri-

miterea de haine pentru scutirea de frig a soldaților din Galiția. Populația civilă, care cinstește astfel de haine, să le pacheteze bine și trimită la cea mai apropiată comandă militară. Transportarea se va face deodată, pentru trupele din Galiția prin comanda batalionului 51 din Cluj; iar pentru trupele din Serbia, Bosnia și Herțegovina mai târziu prin comanda batalionului 50 din Alba-Iulia. Tot aci credem, că ar trebui să se adreseze și hainele de iarnă, pe cari le trimit oamenii noștri — ca pachete — membrilor familiei, cari sunt pe câmpul de luptă. Prin comanda militară a acestor două batalioane, credem, că pachetele, bine adresate pe numele feciorilor, ajung poate mai sigur, decât prin Feldpost.

Cântece cătănești.

Frunză verde trandafir,
Mult mă 'ntreb și mult mă mir:
Câtă vreme va dură -
Războiul cu Serbia?
Sau cât vom sta în cetate
Până ce va pune pace?
Că văd, că astăzi ori mâine,
Vom plecă de-aci toți bine,
Cătră Sârbu, tiran mare,
Să-l zdrohim fără cruțare.
Că pentru el stăm aici,
Noi, oameni cu copii mici.
Frunză verde cucuruz,
Trei zile Neamțul m'a dus,
Pe apa Drinei în sus,
Pe granița Sârbului,
În punerea capului.
Sârbu-i șerpe neadurmit,
Stă în tufă invalid.
Dacă nu-ți iei sama bine,
Îți pune capul sub tine.
Și dacă nu te ferești,
Nici un cîș nu mai trăiești.
Frunză verde buruiana
Culese de o cătană.
Frunză verde trandafir,
Culese de-un canonir.
Frunză verde de dudău,
Din comuna Budurlău.

Simion Strat.

Aviz. Fiind Nr. 40 confiscat din partea procuraturii, am trebuit să întocmim un alt număr, cel de față, care poartă numărul 41.

Carne de oale

se dă soldaților din Sibiu în fiecare săptămână odată.

Cantitatea necesară săptămânal ca. 25—30 măști metrice.

Interesații să-și înainteze ofertele până **Duminecă în 11 Octomvrie a. c.** la Comanda pieței pentru trupele de exercițiu în palatul comandei de corp, etajul 2, ușa 124 (Truppen-übungsplatzkommando, Korpskommandogebäude, II. St., Tür 124).

Căuțunea se va depune după încheierea contractului

Nr. 1157/1914

1942

Arândare de pășunat.

Comuna Alczina (Alțina) exarândază pe calea licitației publice, ce se va ține în 14 Octomvrie a. c., după amiază la 2 ore, pășunatul de iarnă și pășunatul de pădure pe timpul dela 1 Noemvrie 1914 până la 20 Februarie 1915.

Condițiunile mai de aproape se pot vedea în cancelaria comunală din loc.

Alczina, în 28 Septemvrie 1914.

Dengel
primar.

I. Halmen
notar

Lăzi de vânzare.

La administrația „Foi Poporului” se află de vânzare mulți multe lăzi, în diferite mărimi, potrivite pentru păstrarea grâului sau alte produse.

1951 Practicant.

În prăvălia mea de manufactură, bășanie și ferărie, se primește un practicant pe lângă următoarele condiții: Să aibă cel puțin 2—3 clase gimnaziale, reale sau civile; să vorbească pe lângă limba română, cea germană sau maghiară și trebuie să fie din familie bună Nicolae Răchitan, Săsciori (Szászcsör, Szebenmegye).

Mape de vânzare.

Mapa Europei K 1.20
Rusiei cu Galiția „ 2.20
Franței cu Belgia „ 11.0
Se află de vânzare la

Administrația „Foi Poporului”

Pentru porto recomandat este a se adăuga 35 bani deosebit.

Cu adănea într-oare aducem la cunoștință dureroasa știre despre moartea prea iubitului nostru soț, respective tată și socru, a d-lui

Ernst Bergleiter

ces. și reg. capitan în res.

Decorat cu medalia de războiu, medalia jubilară pentru armată și crucea jubilară etc.

care s'a întâmplat în 2 Octomvrie n. c., la 5 ore dimineața după lungi și grele suferințe, în al 68-lea an al etății și după o vreață întreagă închinată pentru binele familiei.

Rămășițele pământești ale scumpului adormit în Domnul s'au așezat spre vecinica odihnă Duminecă în 4 Octomvrie n. c., la 3 ore după amiază, după rital bisericii evanghelice, în cimitirul cel nou al orașului.

Sibiu, în 2 Septemvrie 1914.

Odihnește în pace!

Maria Bergleiter n. Hobermann
ca soție.

Frieda Bergleiter n. Baumann
soție de ces. și reg. locotenent
ca soră.

Alfons Bergleiter
ces. și reg. locotenent de cavalerie

Elsa Piso născ. Bergleiter
soție de ces. și reg. capitan auditor
ca copii.

Simion Piso
ces. și reg. capitan auditor
ca ginere.

Cel mai vechiu și mai mare institut financiar românesc din Austro-Ungaria

„ALBINA“

institut de credit și de economii în Sibiu

Filiale: Brașov, Bozoviciu, Elisabetopol, Lugos, Medias și Mureșoșorheia

Agenturi: Orșova, Sânmărtin, Sânmiclăușul-mare și Șelca-mare

Capital societar	K 6,000.000—
Fonduri de rezervă și penziuni	„ 2,350.000—
Portofel de cambii	„ 17,700.000—
Imprumuturi ipotecare	„ 12,400.400—
Depuneri spre fructificare	„ 24,500.000—
Serisuri funciare în circulație	„ 10,000.000—

Primește depuneri spre fructificare cu **5-5 1/2** %

după termenul de abdicere, plătiind lasozi darea de interes

execuții asemnări de bani la America și Ingrisele Incassari de cecuri și asignațiuni asupra oricărei pieți, mijloacele tot felul de afaceri de bancă. — Orice informațiuni se dau gratis și prompt atât de Centrala din Sibiu, cât și de filialele și agenturile Institutului. **Direcțiunea.**

Berea de Steinbruch alui Dreher

o cea mai bună și cea mai nutritoare beaură Se capătă peste tot locul. Atenție la vigneta! Depozit principal la

M. Samuel Rubinstein
SIBIU. 1867

Banca generală de asigurare mutuală

„Transsylvania“

asociație cu garanție limitată în Sibiu (Nagyszeben) recomandă încheierea de

asigurări pe viață în cele mai culante condiții de polțe (pentru învățători confesionali și preoți români avantajii deosebite). Ca speciale combinații deosebit de favorabile sunt de notat:

Asigurări simple și mixte cu participare de 40% la câștig.	Asigurări mixte cu rebonificare garantată de interese de 3%.	Asigurări mixte cu soluțirea condiționat de două ori a capăt.
--	--	---

Asigurări de foc deosemeni cu premii foarte ieftine!

Dela fondarea „Transylvaniei“, sau plătit prin acest institut:

Pagube de incendiu	K 5.755.858-27
Capitale asigurate pe viață	5.635.328-12
In total a fost la Transyl- / asig. pe viață	12.067.702—
vanla la 31 Dec. 1913 / asig. de foc	144.435.358—
Capital de fondare și rezerve	2.696.458—

Informațiuni și prospecte se dau în orice moment gratis la Direcțiune și la toate agenturile. Persoane pricepute la afaceri de asigurare (achizitori) cari au legături bune la oraș și în provinciile, să primească la serviciu totdeauna în cele mai favorabile condițiuni.

Material pentru edificat

Traverse — Papă de acoperit — Plăte de izolat — Cement — Gips — Impletituri de drot — Drot de îngrădit cu ghișpi — Impletituri de trestie pentru stucatură — Scocari din fier covăcit și vărsate — Căhăh etc. etc.

Carol F. Jickeli, Sibiu și Alba-Iulia

Răsboiul

și criza comercială împreună cu el, mă îndeamnă a îmbia onorațiilor mei mușterii o bună ocazie de a-și putea procura avantajos cele trebuincioase.

Indeosebi atrag atenția asupra la

Resturi din tot felul de stofe

cari le vând cu cele mai ieftine prețuri, pe lângă plățirea îndată.

Casa de modă

FRIDERICH BINDER, mai înainte Rudolf Trentian
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 25.

MOBILE

lucrate solid și conștientios

se pot comanda la

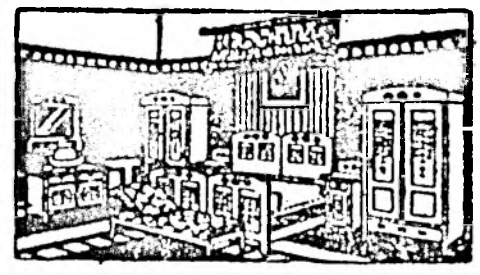
EMIL PETRUȚIU

Fabrică de mobile

SIBIU — NAGYSZEBEN, str. Sării 37

Specializat în:
 mobile de tot felul pentru tinere non căsătorii, mobilări de hoteluri, vlla, institute, cafeterie și restaurațiuni

— Telefon Nr. 47 —
 cu legătură la com. telegr.

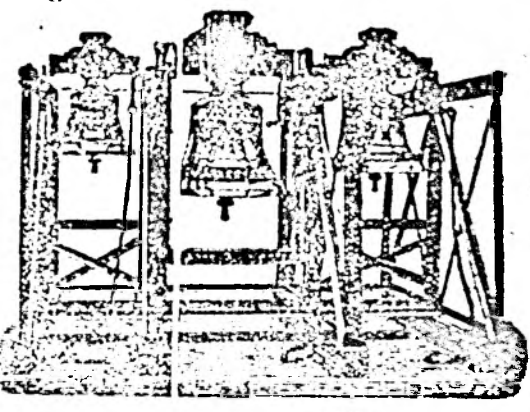
Atelier propriu de tapiserie
Se lucrează după planuri artistice

Urmașul lui WILHELM GOTTSCHLING IOAN SCHIEB

Turnătorile de clopote, de armaturi și recuzile pentru pompieri Sibiu, Poschengasse Nr. 11 — Telefon Nr. 306

Bioul:
Str. Cisnădiei Nr. 30.
— Telefon Nr. 293 —

Execută tot felul de cădelnițe bisericesti, feșnice, policantre, clopote pentru biserici și școli, clopoșele de cizac pentru vite, toate recuzile pentru pompieri, ascensivă și toate lucrările și reparaturile ce se țin de această branșă, pe lângă garanție. Mă învoiesc și la plățirea în rate.

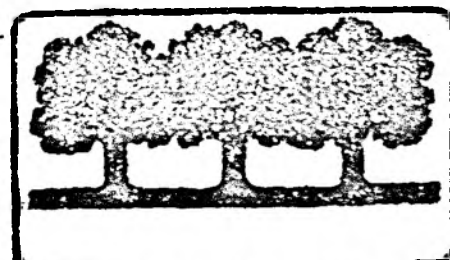

Clopote vechi le primește la schimb

Berea albă și neagră din Bereria dela Trei-Stejari în SIBIU

este foarte bună și gustoasă!

Această bere e căcată și se bea cu plăcere de toți cari o beau. Adă în orășe și în sate

Că berea noastră e foarte căcată și se bea cu plăcere și de acolo, că cum părătorii se o o învâșteț mereu